

2010-11-19

Dnr 43-2010:1367

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn i Rejmyre, Björke, Brenäs och
Ekesjö skolor i Finspångs kommun

Rektorn vid Rejmyre rektorsområde.
Mästarvägen 31
610 14 Rejmyre

Finspångs kommun
Bergslagsvägen 13-15
612 80 Finspång

Tillsyn i Rejmyre rektorsområde

Förskoleklass och grundskola årkurs 1–6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolorna, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolorna.

Skolorna inom Rejmyre rektorsområde är relativt små. I Rejmyre skola som har tretton elever i årskurs 5 och fjorton elever i årskurs 3 kan Skolinspektionen konstatera att det finns behov av att förbättra möjligheterna för eleverna att nå målen för utbildningen. I rektorsområdets övriga tre skolor är antalet elever i årskurs 5 år 2009 två, tre och sex. Sett över en period av fem år framgår det att det i dessa skolor är vanligare att alla elever når målen i alla ämnen än att de inte gör det. Det är år 2009 endast enstaka elever som inte når målen i något ämnen. I en skola når alla elever målen i samtliga ämnen. Det är svårt att dra några slutsatser om tendenser eftersom antalet elever på de tre skolorna är litet. Trots detta är det för den enskilde eleven betydelsefullt att få möjlighet att nå målen i alla ämnen. Rektorn måste därför även i dessa skolor säkerställa att arbetet bedrivs så att eleverna varje år får möjlighet att nå målen i alla ämnen. I detta sammanhang vill Skolinspektionen peka på lärares avgörande betydelse för elevernas möjlighet att nå målen och betydelsen av att rektor försäkrar sig om att lärare har utbildning och kompetens för den undervisning de bedriver.

Vad tillsynen kunnat visa så trivs eleverna i rektorsområdet bra på sina skolor och skolorna utgör trygga studiemiljöer. Det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på samtliga skolor och det finns en medvetenhet om betydelsen av trygghet för elevernas studieresultat. Det är dock väsentligt för att kunna säkerställa att det förebyggande arbetet mot

kränkande behandling blir framgångsrikt att skolorna upprättar planer mot kränkande behandlingar som uppfyller författningarnas krav.

Rektorn tar ansvar för att skolornas arbete är inriktat mot de nationella målen och att ett kvalitetsarbete som syftar till att förbättra måluppfyllelsen bedrivs. Det pågår en diskussion om bedömning och likvärdighet och det genomförs kompetensinsatser som syftar till högre likvärdighet. Skolinspektionen vill dock peka på betydelsen av att rektorn i detta arbete ytterligare analyserar orsakerna till bristande måluppfyllelse och i än högre grad utgår från skolornas kunskapsresultat i kvalitetsarbetet.

Dokumentationen i rektorsområdet behöver förbättras. Detta gäller mer övergripande dokument som utformningen av planer mot kränkande behandling och kvalitetsredovisningar men även de dokument som gäller elevens utveckling och stöd det vill säga individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen och åtgärdsprogram. Dessa dokument behöver utvecklas på samtliga skolor i rektorsområdet. Även om en del av dessa dokument kan sägas uppfylla minimikraven för att vara utformade i enlighet med förordningarna och inte föranleder kritik, kan de bli tydligare för att fullt ut tjäna sitt syfte. Skolinspektionen noterar att rektorn och skolorna påbörjat ett arbete för att förbättra dessa dokument och vill påpeka vikten av att detta intensifieras för att säkerställa en jämn och hög kvalitet på rektorsområdets arbete.

Skolinspektionens beslut

Rejmyre skola

Skolinspektionen har under tillsynen av Rejmyre skola identifierat följande brister.

- Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper).
- Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).

Björke skola

Skolinspektionen har under tillsynen av Björke skola identifierat följande brister.

- Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).

Brenäs skola

Skolinspektionen har under tillsynen av Brenäs skola identifierat följande brister.

- Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).

Ekesjö skola

Skolinspektionen har under tillsynen av Ekesjö skola identifierat följande brister

- Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2–5.

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brist/brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 3 månader från den dag beslutet för Finspångs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Finspångs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Christina Aro Östgren och Anders Kennberg

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Johan Nilsson
undervisningsråd/föredragande

Bilagor:

- | | |
|-----------------|---|
| Bilaga 1 | Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolorna |
| Bilaga 2 | Bedömningar och motiveringar, Rejmyre skola |
| Bilaga 3 | Bedömningar och motiveringar, Björke skola |
| Bilaga 4 | Bedömningar och motiveringar, Brenäs skola |
| Bilaga 5 | Bedömningar och motiveringar, Ekesjö skola |

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Finspångs kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Björke skola och Ekesjö skola den 28 september samt Brenäs skola och Rejmyre skola den 29 september.

Rektorsområdet får efter besöken ett beslut där bedömningar som rör de granskade skolorna redovisas.

Rejmyre rektorsområdes skolor granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolornas ledningsfunktion och de rutiner som skolorna ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Rejmyre rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. I underlaget ingår också en av Skolinspektionen genomförd elevenkät som genomfördes våren 2010. Resultat av elevenkäten finns att tillgå för två av rektorsområdets fyra skolor. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Beskrivning av rektorsområdet

I Rejmyre rektorsområde finns fyra skolor. Förutom Rejmyre skola finns tre mindre skolor, Björke, Ekesjö och Brenäs som ligger på landsbygden eller i mindre tätorter. Skolorna i Rejmyre rektorsområde har en gemensam rektor. I rektorns ansvarsområde ingår också förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Rektorn är ledare för fyra skolor,

fem förskolor och fyra fritidshem. Enheterna är spridda över ett relativt stort geografiskt område.

Förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilda verksamhetsrapporter.

Rektorsområdets administration och rektorsexpedition finns i Rejmyre skola.

Beskrivning av Rejmyre skola

Tabell 1.: Antal elever på Rejmyre skola

Rejmyre skola	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola	92
Grundsärskola	1

Källa: skolans egna uppgifter september 2010

Rejmyre skola ligger i tätorten Rejmyre. Skolan är byggd år 1963.

Skolan är organiserad i två arbetslag ett för förskoleklass till årskurs 3 och ett för årskurs 4–6. I årskurs 1–3 bedrivs undervisning i åldersblandade klasser. Undervisningen i årskurs 4 till 6 bedrivs åldershomogent.

Beskrivning av Björke skola

Tabell 2.: Antal elever på Björke skola

Björke skola	Antal elever
Förskoleklass	0
Grundskola	29

Källa: Skolans egna uppgifter september 2010

Björke skola är belägen i tätorten Igelfors. Björke skolas lokaler är byggda 1898, 1921 och 1963.

Björke skola har läsåret 2010/2011 inte några barn i förskoleklass. Anledningen till detta är att det inte finns barn i den årskullen. Nästa läsår kommer dock skolan att ha elever i förskoleklass då det finns femåringar på den förskola som ligger i anslutning till skolan.

Beskrivning av Brenäs skola

Tabell 3.: Antal elever på Brenäs skola

Brenäs skola	Antal elever
Förskoleklass	5
Grundskola	13

Källa: Skolans egna uppgifter september 2010

Skolan är belägen i nordöstra delarna av kommunen. Den är uppförd år 1922. Skolan har profil natur och miljö och har i sin närmiljö tillgång till ett varierande landskap med skog, sjö och ängar. Skolans utemiljö används aktivt i undervisningen.

På skolan finns en lokal styrelse med föräldramajoritet som har ansvar för en del skolfrågor som till exempel arbetsplaner, arbetsmiljö och samverkan.

Beskrivning av Ekesjö skola

Tabell 4.: Antal elever på Ekesjö skola

Ekesjö skola	Antal elever
Förskoleklass	0
Grundskola	18

Källa: Skolans egna uppgifter september 2010

Ekesjö skola ligger kommunens norra del alldeles vid gränsen till Vingåkers kommun. Skolan är byggd år 1913.

Skolan är organiserad i två arbetslag, ett från förskoleklass till årskurs 3 och ett för årskurs 4–6.

Ekesjö skola har läsåret 2010/2011 inte några barn i förskoleklass. Anledningen till detta är att det inte finns barn i den årskullen. Nästa läsår kommer dock skolan att ha elever i förskoleklass då det finns femåringar på den förskola som ligger i anslutning till skolan.

Bedömningar och motiveringar, Rejmyre skola

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen

Författningsstöd:

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper

Motivering:

Av Rejmyre skolas egna dokument framgår att alla elever inte når målen för utbildningen. Skolan redovisar en sammanställning av kunskapsresultat i årskurs 5 i alla ämnen för de senaste fem åren. Av denna framgår att det varje år är några elever som inte når målen i årskurs 5. År 2010 finns det totalt 13 elever i årskurs 5 på skolan. Alla flickor når målen medan däremot några pojkar inte når målen i engelska och matematik. Det finns även pojkar som inte når målen i svenska, musik, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen. År 2009 är det dock fler flickor än pojkar som inte når målen för årskurs 5.

Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 följer samma mönster som bedömningen av i vilken mån eleverna når målen för ämnena.

Skolan gör även sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i årskurs 3. Av denna framgår att det är några elever som inte når målen i matematik och svenska. Dessa är dock någorlunda jämnt fördelade mellan flickor och pojkar. År 2010 är skolans kunskapsresultat något sämre än tidigare år.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Eleverna i skolan får regelbundet utvecklingssamtal och vid dessa upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. De skriftliga omdömena ska från och med årskurs 5 ges i samtliga ämnen som ingår i de samhällsorienterande ämnena och i de naturorienterande ämnena. I skolan får dock eleverna i årskurs 5 och 6 ett gemensamt omdöme för de naturorienterande ämnena och ett gemensamt för de samhällsorienterande.

Av grundskoleförordningen framgår bland annat att de individuella utvecklingsplanerna ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I en del planer som Skolinspektionen tagit del av är de insatserna mycket kortfattat beskrivna och kan inte sägas utgöra en plan för hur skolan ska ta ansvar för att eleven når målen. Som enda åtgärd kan till exempel för en elev där eleven behöver utveckla svenska och engelska anges att de vuxna "ska hjälpa till och stödja när det behövs".

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav vilket är rektors ansvar att tillse.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogram ska utarbetas när en elev har behov av särskilda stödinsatser för att ha möjlighet att nå målen. Rektor är ansvarig för att åtgärdsprogram utarbetas. Skolans åtgärdsprogram utarbetas med hjälp av en mall med rubriker som ger förutsättningar att utarbeta åtgärdsprogram i enlighet med författningarna. Det finns emellertid åtgärdsprogram där det är svårt att se en koppling mellan vilka områden eleven behöver utveckla, vilka kortsiktiga mål som ska uppnås och vilka åtgärder som ska vidtas.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

I Rejmyre rektorsområde finns ett dokument som benämns Likabehandlingsplan. Planen är avsedd att omfatta de skolor som finns i rektorsområdet. Huvuddelen av innehållet är generellt och gör ingen åtskillnad mellan de olika enheterna och verksamheterna. Enligt kommentar till Skolverkets allmänna råd "För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" (s. 25) är huvudregeln att det ska finnas en plan för varje verksamhet. Det är väsentligt för att planen ska fylla sitt syfte att behov och åtgärder utgår och beskrivs utifrån varje enhets specifika förhållande.

Av planen framgår inte att de förebyggande åtgärderna utgår från någon kartläggning av respektive skolas specifika behov av att förebygga kränkande behandling. Det framgår inte heller vilka insatser som skolan avser påbörja och genomföra under det kommande året och hur dessa insatser relateras till aktuella behov. Planen saknar dessutom perspektivet av vuxen som kränker elev och en beskrivning av vilka åtgärder som skolan då ska vidta. Dessutom saknas en beskrivning av hur elever deltagit i upprättandet av planen.

Enligt skollagen ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen förutsätter att skolans kommande planer innehåller sådana redogörelser.

Bedömningar och motiveringar, Björke skola

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Eleverna i skolan får regelbundet utvecklingssamtal och vid dessa upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. De skriftliga omdömena ska från och med årskurs 5 ges i samtliga ämnen som ingår i de samhällsorienterande ämnena och i de naturorienterande ämnena. I skolan får dock eleverna i årskurs 5 och 6 ett gemensamt omdöme för de naturorienterande ämnena och ett gemensamt för de samhällsorienterande.

I de individuella utvecklingsplanerna bör skolans insatser för att stödja och stimulera elevernas fortsatta kunskapsutveckling beskrivas. Vid beskrivning av insatserna ska fokus ligga på vad skolan ska göra. Det finns individuella utvecklingsplaner där insatserna är kortfattat beskrivna och där fokus ligger på vad eleven ska göra. De insatser som beskrivs består huvudsakligen av uppmaningar som "träna på lektionerna" eller "arbeta koncentrerat på lektionerna"

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Se motivering Rejmyre skola

Bedömningar och motiveringar, Brenäs skola

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Eleverna i skolan har regelbundet utvecklingssamtal och vid dessa upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. De skriftliga omdömena ska från och med årskurs 5 ges i samtliga ämnen som ingår i de samhällsorienterande ämnena och i de naturorienterande ämnena. I skolan får dock eleverna i årskurs 5 och 6 ett gemensamt omdöme för de naturorienterande ämnena och ett gemensamt för de samhällsorienterande.

Av grundskoleförordningen framgår bland annat att de individuella utvecklingsplanerna ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är av olika kvalitet. I någon plan saknas insatser för att eleven ska utvecklas mot högre måluppfyllelse. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att även om eleven bedöms nå målen för utbildningen ska den individuella utvecklingsplanen beskriva insatser för att eleven i övrigt ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Se motivering Rejmyre skola

Bedömningar och motiveringar, Ekesjö skola

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Individuella utvecklingsplaner upprättas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Eleverna i skolan har regelbundet utvecklingssamtal och vid dessa upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. I skolan finns vårterminen 2010 skriftliga omdömen där varje elev i årskurs 5 och 6 får ett gemensamt omdöme för de naturorienterande ämnena och ett gemensamt för de samhällsorienterande samtidigt som eleverna har en individuell utvecklingsplan där alla ämnen finns med. Denna plan beskriver dock i huvudsak vilka moment i respektive ämne som eleven arbetat med och vilka som återstår och något omdöme om elevens kunskapsutveckling i förhållande till målen för ämnet är oftast inte gjort. I den individuella utvecklingsplanen framgår inte heller i tillräcklig grad hur skolan ska ta ansvar för att eleven når målen eller utvecklas så långt möjligt inom ramen för kursplanernas mål.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav vilket är rektors ansvar att tillse.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogram ska utarbetas när en elev har behov av särskilda stödinsatser för att ha möjlighet att nå målen. Det ska av åtgärdsprogrammet framgå vilka elevens behov är, vilka åtgärder som ska vidtas för att de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska utvärderas. Åtgärdsprogrammen i skolan är utarbetade med hjälp av en mall med rubriker som ger förutsättningar att utarbeta åtgärdsprogram i enlighet med författningarna. Det är emellertid en svag koppling mellan beskrivning av "svårigheterna" lång och kortsiktiga mål och åtgärder. Det som beskrivs under svårigheter fokuserar i allt för

hög grad på elevens sociala tillkortakommanden. Beskrivningar av elevens behov som har anknytning till nationella kunskapsmålen saknas. Medan de kortsiktiga målen ofta handlar om ämnesanknutna mål är åtgärderna mycket kortfattat beskrivna. Det framgår inte hur åtgärderna ska leda till att målen uppnås.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Se motivering Rejmyre skola